

JAN VYCHODIL:

POPIS VELEHRADSKÝCH
PAMÁTNOSTÍ.

CENA 60 H.

OSTATKY SV. CYRILA.

CENA 20 H.

SBORNÍK
VELEHRADSKÝ.

6. ROČNÍK. CENA 4 K.

M. HALABALA:

ŽIVOTOPIS
KRÁLE SVATOPLUKA.

CENA 80 H.

K. V. S.:

PRŮVODCE
PO HRADĚ BUCHLOVĚ.

CENA 40 H.

A. REJZEK, T. J.:

POPIS SVATYNĚ
VELEHRADSKÉ.

CENA 40 H.

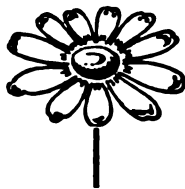
JAN VYCHODIL:

MISTR JAN HUS

NEBO

SS. CYRILL A METHODĚJ?

KDO MÁ O NÁROD VĚTŠÍ ZÁ-
SLUHY A ZASLUHUJE TUDÍŽ, ABY
ODE VŠECH BYL OSLAVOVÁN?

V BRNĚ, 1902.

NA SKLADĚ U JANA MELICHÁRKA NA VELEHRADĚ.

Ú v o d.

Z Prahy vydán rozkaz od svobodomyšlníků tajně i veřejně v novinách, aby nešťastný Mistr Jan Hus oslavován byl v Čechách, na Moravě a Slezsku; oslavován tendenčně, strannicky, proticírkevně, za účelem politickým. — Rozkazu poslušně dbaly v první řadě naše spolky sokolské. Bohužel! Národní spolky a národních velikánů neznají! Neoslavují prvních a největších osvětitelův i dobrodinců národa slovanského, neoslavují apoštolských otců, ss. Cyrilla a Methoděje, jimžto nikdo ve Slovanstvu na roveň postaven býti nemůže. Slepá zášť a sobecké záměry některých lidí vedou naše národní spolky na scestí, aby oslavovaly vzdor a odpor Husův proti církvi místo Husových zásluh o národ. — Běží-li však o to, aby skutečně oslavovány byly zásluhy o národ, aj, pak ss. Cyrill a Methoděj, apoštolé naši slovanští mají ty největší zásluhy nejen o národ českoslovanský, ale o veškeren lid slovanský. Jejich zásluhy mají býti národními spolky oslavovány, a tím vděčně národu připomínány. Pravdu zajisté hlubokou napsal dějepisec o velikém Svatopluku a jeho říši: *»M o c í z b r a n ě d o m n í v a l z í s k a t i s o b ě (S v a t o p l u k) s l á v u a ř í š i s v ě t r v á n í — j a k o b y s í l a f y s i c k á u s t a v i č n ě j š í b y l a d u c h o v n í; ř í š e S v a t o p l u k o v y d á v n o j i ž n e n í, M e t h o d ě j o v o p o ž e h n á n í v š a k v o v o c i s v ě m z ů s t á v á n a p o ř á d«* (»Dějiny Moravy« I. 173). —

A otec dějepisu českého, Fr. Palacký zaznamenal tuto pravdu: »*Dílo meče*, mladý stát moravský, zahynulo hned v pohromách věku následujícího: *dílo ducha*, *Methodovou apoštolskou horlivostí vykonané, odolává ještě tisíceletím.*« (»Dějiny národa českého«) I. 1, 152).

Abych upozornil na tuto velepožehnanou činnost apoštolů slovanských, ss. Cyrilla a Methoděje, a doporučil ji našim spolkům národním: sestavil jsem a poslal »Obzoru« přednášku »Mistr Jan Hus — nebo sv. Cyrill a Methoděj?« Z přednášky té doložené výroky nejvýtečnějších mužův a znalců odborných, patrně, kdo má o národ větší zásluhy a zasluhuje tudíž, aby *ode všech byl oslavován?* Kdo? Ss. Cyrill a Methoděj!

Přednášky povšimli sobě mnozí, žádali otisky, napsali též úsudky.

Vdp. assessor a děkan Dr. Jan Schneider z Křižanovic napsal mi: »Parallela — Hus a ss. Cyrill a Method — jaksi uráží bolestně; avšak pojednání Vašnostino se zájmem se čte, a lidé dobré vůle, čtouce je, potěší se.«

»Hlas« 1901 čís. 157 str. 3. c. přinesl úsudek, že přednáška ta »se velmi doporučuje«, dp. farář Hradil Jan žádá výtisky té »výtečné přednášky«. Jiní podobně.

Nad jiné povolany znalec — odborník, vdp. prelát Vyšehradský, Dr. Ant. Lenz napsal: »Váš spis — »Mistr Jan Hus — nebo ss. Cyrill a Methoděj?« jsem s velikým potěšením přijal; a obdivoval originální sestavení důvodů, zda-li M. Jan Hus anebo ss. blahověstové více učinili pro národ náš. Jest to veliká mistrná manifestace pro naše blahověsty naproti proľhanému, modlářskému kultu Husově. Bůh Vám bude za ni hojnou odplatou.«

Spisovatel dp. farář Jan Halouzka přijav otisk přednášky této, výslovně dí: »Za krásnou perlu (otisk z ‚Obzoru‘) děkuji Vám na stokrát! Kéž by práce ta rozhozena byla po městech a dědinách, aby ve známost přišla nejširší! Pán Bůh sil a zachovej!!!« —

Nuže, budiž spisek tento vydán opět za tím heslem dávným:

Chvála Bohu ve ss. Cyrillu a Methoději!

„U všech nových národův i dávných,
chválu měli vážní předkové,
i my vlastenci a bratrové
slavme slavně slávu Slávův slavných!“

Jan Kollár, Slávy dcera.

Naše časy, divné časy! Naše doba, nebezpečná, těžká doba! Různá hesla dostačují mnohým místo vážné rozvahy. Lesklým heslem intelligence naše zastírá často nedostatek opravdové intelligence. Lesklým heslem ovládati se nechává neučený svět, aby zdál se býti učeným. — Lacino a rychle chce nyní v době telegrafův a telefonů, jak intelligence pozlátková tak i neučený lid dospěti k cíli u vzdělanosti. — Moderní povrchnost!

Povrchním lidem dostačí také heslo: Hus! Oslava Husova! Heslo toto oblíbily sobě nyní zvláště »sokolské spolky«, jistá část učitelstva i studentstvo vysokých škol se zkouškami a více ještě beze zkoušek. — K nim se druží národní socialisté se svými vůdci a redaktory, sběhlými to obyčejně studenty. Mělké hlavy a lidé zkaženého srdce obzvláště rádi těmito hesly zastírají svůj všeho křesťanského řádu a mravu prázdný život.

Proč lpí na jméně Husově? Proč povzbuzují lid, aby právě H u s byl oslavován?

I. Z jejich řečí o Husovi mluvených i psaných to poznati. Vyličujíť Husovy zásluhy o český jazyk, zásluhy o práva ná-

roda českého, zásluhy o církev v Čechách. Líčení takové, zvláště upravené, opepřené, oponentlé táhne, vábí neprozíravý lid. — Divno-li? Samo sebou nedivno. Neboť každý národ, tudíž i český národ, miluje svou vlast a zakládá sobě na svých znamenitých o vlast zasloužilých mužích, a rád je oslavuje. — Prostý lid z počátku ani nepozoruje, kterak oslavy Husovy zpravidla vybočují z přípustných mezí a zabíhají na pole, na kterém by je ani sám Hus míti nechtěl.

Podívejme se blíže na ty zásluhy.

a) O jazyk český zásluhu má Hus svou »Dobropísemností českou« čili sestavenými pravidly svými, jak se má prostředkem diakritických znamení správně a důsledně česky psáti. Této dobropísemnosti z velké části užívá se podnes. (•Slov. Nauč.•) Zásluha tedy zde skutečná, avšak husitští řečníci méně si jí všímají. Proč? Lid abecedou se nerad zabývá, ano sami velebitelé Husovi častokrát ani českého pravopisu neznají.

b) Za větší zásluhu počítá se Husovi, že dopomohl Čechům ku právu tím, že vymohl na králi Václavovi IV. onen list ze dne 18. ledna 1400., kterýmž určeny byly národu českému v universitě pražské tři hlasy, národům cizím dohromady jeden. Dle tohoto nového řádu byl také mistr Jan Hus od university volen za prvního rektora od sv. Havla r. 1409. do sv. Jiří r. 1410. Ale roztrpčených studentů německých odešlo pryč z Prahy 20.000, ano jiní mají těch tisíců ještě více až do báječna. (Winter, »Děje vys. škol. praž.«). To působí na cit vlastenecký. Zuřivým řečníkům se to hodí ku rozohnění

posluchačstva. — Zatím však správnými výpočty stanoven počet odešlých okolo 2000. A pak nedobyl Hus onoho práva samojediný, nýbrž »se svými přáteli pomocí rad královských, jednak národu svému českému přejících, jednak duchovenstvu odporých,« jakož i král sám byl v odporu proti arcibiskupu Zbyňkovi i duchovenstvu českému, a nenaleznuv na universitě souhlasu, leč u národu českého, zanevřel hněvem královským na cizí národy na pražské universitě a tudíž mu bylo po chuti cizím dáti hlas pouze 1, českému národu hlasy 3. (»Slov. Nauč.«)

c) Obzvláště vynášen bývá mistr Jan Hus, že kázal »proti zkaženému stavu společnosti církevní« (»Slov. Nauč.«). Avšak tu se mu vytýká, že »nezřídka dal se zavést ku překročení mezí s ušností na svých kázáních a zavdával tím příčinu i ku spravedlivým stížnostem.« (Slov. Nauč.«). Mimo to pravil na II. sjezdu katolíků českoslovanských v Praze roku 1898. prof. Josef Havránek: »Podivno, veškeré toto horlení a nevázané bouření, jež mistr Jan Hus činí kněžstvu svého národa, shledáváme téměř do slova u Viklefa, jenž byl Husovi vzorem i mistrem. Jan Hus osvojil si tu nejen formu, ale i obsah svého učitele. O Viklefovi však dočítáme se i u protestantských historiků, že přehání, ba že nepravdu mluví.« Ano sám Palacký, kterýž v líčení dějin husitských nezapře protestanta praví: »Kněží čeští toho času co do vzdělanosti a mravů vynikali aspoň nad německé.«

Má sice mistr Jan Hus některé spisy své zcela nezávadné, avšak v době pozdější za

různých třenic oddal se i na hájení bludů Viklefových, hlásal i bludy své (zamítal učení církve obecné a zakládal všeliké důvody své *jen* na Písmě svatém) a dal se i v odpor proti nejvyšší moci v církvi (neuznával papeže za hlavu církve, toliko Krista samého). Jak Husovi tak universitě pražské vytýká sám Zikmund Winter tuto »zásadu protestantskou« (»Děje vys. škol. praž.« p. 9 a 60.) — Když bludů svých nechtěl uznati a pak odvolati byl mistr Jan Hus na sněmu v Kostnici prohlášen za kacíře zatvrzelého, zbaven kněžství a odevzdán moci světské. Dle tehdejších krutých zákonů proti kacířům byl mistr Jan Hus upálen 6. července 1415.¹⁾ Popel jeho vmetán do Rýna, aby ho snad Čechové z pověry neuctivali. (»Slov. Nauč.« — Hlavinka: »Bludy a lži v dějinách«.) Vyznavači zásad jeho prohlásili Husa již r. 1417 prostřednictvím university pražské za »svatého mučeníka, a jméno jeho, v kalendářích znamenáné slavilo se v zasvěcený den 6. července dvě potomná století«. (»Slov. Nauč.«) Ale jakým právem a z jakého důvodu platného může universita někoho prohlásiti svatým? Žádné universitě čili žádným vysokým školám nikdo té moc nedal! Z učení Husova činili přátelé a stoupenici jeho další důsledky, až dobrali se záhubné nauky Taboritů, Pikartů, Adamitů čili naháčů, jež sám Žižka pronásledoval krutě. Z učení Husova přišla na zemi českou pohroma hrozná, bouře mnohé, veliké, záhubné až běda.

O Husovi napsal protestant Fr. Palacký »Uvážíme-li chování Husovo v bouřlivých

1) Viz Dodatek 2.

těchto dnech s jeho vlastního stanovíště, snáze nám bude vyložiti jeho příčiny, nežli ospravedlniti je. Není pochyby, že horlení jeho proti porušenosti mravů kněžských pocházelo z dobrého i důvodu i úmyslu: ale také zapírali se nedá, že učení takové podkopávalo samy základy ústavy církevní vůbec. Nepřestávají zajisté kárati veřejně vady a poklesky představených církve, zapomínat lehce, že také pokora a poslušnost jsou ctnosti křesťanské.« (III. I. p. 101.) — — A dále doznává týž Palacký: »I nelze zapírali, že sbor (kostnický) tenkrátě ničeho neobmeškal, cokoli naň jen slušelo, by vrchu přísnosti vyhnouti se mohl.« Ano dokládá: »Opětované deputace od sboru (k Husovi na domluvu), jichž i nejvzácnější údové jako Alliacký a Zabarella se účastnili, působily konečně, že se zdálo, jakoby oni a ne Hus ku prosbám se utíkali.« —

Nešťastný mistr Jan Hus vlastní vinou zahynul smrtí tragickou! Tak učí pravda v dějinách, tak hlásají dějiny nestranné, poctivé a spravedlivé.

Ale co učinily z Husa dějiny lživé, nepoctivé, strannické?

Řečník na II. sjezdu katolíků českoslovanských v Praze, prof. Havránek, veřejně vyslovil, že v »žádné stati našich dějin neučinili spisovatelé tolik odchylek od skutečné pravdy a to vědomě i proti své vůli, jako v líčení doby Husovy a pak doby tak zvané reformace. A dále pravil: »U nás Hus a jeho doba pojímají se se stanoviska politického strannictví tou měrou, že historik, řečník, spisovatel,

jenž by se odvážil pronést v této otázce pravdu celou, bez toho, co doba nám nepříznivá nanesla tam křivého a tendenčního, došel by s nejedné strany odsouzení. Dnes jméno nešťastného mistra Jana Husa slouží za heslo odboje proti katolické církvi a proti autoritě vůbec; toho nelze popřít. (Souhlas.)

Na doklad jen dva případy.

Jako spisy Husovy byla vydána tiskem »Postilla« a spolu s ní »Zrcadlo člověka hříšného« r. 1563 a 1592. »Avšak, Zrcadlo« tištěné při »Postille« nikoli se nesrovnává s původním textem »Zrcadla« J. Husa a liší se náramně od tohoto jak obsahem tak i směrem svým, neboť »Zrcadlo« při »Postille« obsahuje nad míru hrubé a sprosté urážky kněžstva katolického, z čehož patrně vysvítá, že spis ten jest plodem náruživosti XVI století, svědčící o tom, jak ošemetným způsobem se tenkrát užívalo hesla a jména Husova, by nepřátelskému smýšlení proti církvi katolické volný průchod byl zjedнан (»Slovník Naučný.«)

Na sněmu kostnickém vybrali po mnohých rozvahách a poradách z Husových spisů 30 článků, zejména z pojednání o církvi, a uznali o nich, že mají býti zavrženy. — Ve třetím a posledním výsledku dne 8. června měl Hus veřejně z nich odpovídati. — »Pro lepší doličení správnosti výtahů srovnávání a čtení jsou článkové ti také v Husově autografu« (Palacký, Dějiny III. 1. p. 189). Ačkoliv Palacký napsal tato slova již r. 1850., přece JUDr. Jindřich Šolc,

hlásá ještě po 30 letech ve spise o »Národnosti« takto: »Podstata křivdy, která se stala Husovi odsouzením jeho v Kostnici v tom záleží, že koncilium, neznajíc z největší části jazyka českého, spokojilo se pouhým výtahem z jeho spisův, učiněným od nejjízlivejších (!) nepřátel a že dle něho vyneslo rozsudek«. JUDr. Šolc ještě po 30 letech patrně neví, že bludné články byly vyňaty z arcidíla Husova »De Ecclesia«, psaného latině. (Hlavinka, »Bludy a lži v dějinách« — »Slovník Naučný.«)

Dostačí.

Ještě jiná osudná vada lpí na ctitelích Husových, totiž, že spisů Husových neznají, a znají-li přece aspoň poněkud, že nikterak se Husovým učením neřídí; na př. Hus pobízí ku častému přijímání sv. svátostí, ku horlivému obcování mši sv. atd., ale naši Husité všeho toho nedbají, na mši sv. nebývají, sv. svátostí nepřijímají, jak vzpomenuto bylo prof. Havránkem na sjezdu katolickém. Na odiv stavívají čirou nevěru Právem tudíž »starý vlastenec z kraje hanáckého« nedávno tázal se v »Hlasu« (1900 č. 246): »Kterak zřejmí nevěrci k tomu přijdou, aby oni katolickému národu českému a komukoli na světě vychvalovali Husa a Žižku za vzory čisté a nezištné horlivosti o neporušenou víru křesťanskou?«

Křiklavá nedůslednost, na kterouž upozorňovati záhodno.

Aby tedy lid český nebyl oslavami Husovými klamán a sváděn, třeba jest, aby o Husovi historická pravda rozšiřována byla v lidu slovem i tiskem,

kdekoli se vyskytne potřeba sebe menší. Radikální poslanec český, dr. Baxa, řečnil o Husovi ve schůzi národního dělnictva, i pravil: »Jest-li se bude vykládati Hus dle pravdy a dle dějin, stanou se mnozí Šavlové Pavly. O to se má každý přičiniti.« — Ku slovům těmto doložil na sjezdu katol. v Praze výtečný řečník prof. Havránek: »Tato slova zajisté každý z nás podepíše, ovšem ne frasi, ale pravdu.«

II. A ještě jiný způsob obrany jest nutný, způsob obrany vítězné.

»Máme dva nepřátely, Němce a klerikály. — Proti černým piklům rozžehneme světlo vlastenecké hrdosti a nadšené lásky vlastenecké k nejpřednějšímu světci národním u (Husovi) a velebným dějinám husitským a celému národu svému. — Hajme si tuto závidění hodnou přednost před historií světovou, že jsme měli rodáka — člověka nejsvětějšího po Kristu!« Tak napsala žena Irma Geislova a »Národní Listy« otiskly to v neděli dne 10. července 1898. Irmě Geislové i »Nár. Listům« za tato slova voláno »hanba!« v Praze na katol. sjezdu a řečník prof. Havránek je označil za »čirou husolatii« čili zbožňování Husa. Odsouzení věru zasloužené!

Ale věnujme slovům těmto klidnou pozornost a poznáme v nich kořen zla: »vlasteneckou hrdost« a »lásku vlasteneckou,« kteréž zde na zcestí přicházejí. Nelze nikterak odsuzovati samo sebou »národní hrdost,« »lásku vlasteneckou k nejpřednějšímu světci národnímu a ku velebným dějinám«, neboť

i na katolickém sjezdu v Praze propovėděl řečník prof. Havránek: »Národ, kterýž úcty nemá ku své minulosti, není hoden, aby budoucnosti žil.« Avšak otázkou jest, zda-li mistr Jan Hus jest »nejpřednějším světcem národním?« a dějiny husitské doby, zda-li jsou »velebnými,« velebnějšími nad jinou dobu vpravdě velebnou?!

»Mistr Jan Hus byl veliký Čech a zásluhy jeho o národ český jsou veliké a proto mu přísluší, aby byl oslavován,« praví ctitelé Husovi. Budiž! Nikdo zajisté z katolíků neubírá mu zásluh skutečných. Mějž si zásluhy své všecky zcela nedotknutě mistr Jan Hus. Ale dějiny vlasti naší dokazují, že někdo jiný má zásluhy přednější a nepoměrně větší nežli mistr Jan Hus!

Kdo?

Přednější zásluhy a to zásluhy neskonale veliké o národ český, ba o celý slovanský národ mají prvoučitelé naši slovanští, *ss. Cyrill a Methoděj.*

a) O jazyk a literaturu mají neocenitelné zásluhy *ss. Cyrill a Methoděj*, že položili základy řeči, literaturě a vzdělanosti slovanské tím, že vynalezli písmena příhodná pro jazyk našich dávných předkův a pořídili překlad Písma sv., knih bohoslužebných. Tot přednost naše před historií světovou, kterouž i Němci nám závidí na př. slovutný publicista a dějezpytec August Ludvík von Schlözer, kterýž o *ss. Cyrillu a Methoději* takto nadšeně mluví: »Vítejtež nám, vy nesmrtelní stanovitelé slovanského písma, již jste se první osmělili řeč, mající takovou hojnost vlastních sobě zvuků, jinak

než jako s jazyka lidu sníti a znamenat písmeny řeckými; avšak počínajíce si přitom jako důmyslní mužové, anož jste pro každý hlahol, jehož se Řekovi nedostává zvláštní vymyslili znaky. Jak nízkostojí pod vámi mnich Ottfried, anebo kdo první ten Němec byl, jenž se osmělil svým jazykem psáti, při tom ale latinské abecedy se drže.« Tento výrok znamenitý uvádí s nemalou hrdostí národní z upřímné lásky vlastenecké náš Frant. Lad. Čelakovský mluvě o počátcích dějin vzdělanosti a literatury národů slovanských i vyslovuje se sám o začátcích písemnictví našeho v IX. věku takto: »Důstojně otevíráme pořadí spisovatelů našich jmény oněch dvou učených, a co ještě větší váhy jest, svatých mužů (Cyrilla a Methoděje).« (Čtení o počátcích dějin vzděl. a liter. p. 113.)

A znamenitý učenec Pavel Jos. Šafařík jenž ukončiti chtěl spisovatelskou činnost svou kritickým životopisem slovanských apoštolů, ss. Cyrilla a Methoděje, napsal tato zajisté pozoruhodná slova: »Vznešenost sv. Písma přechází do všech jazyků. Nejednou jsem na to myslel, jakož i též jiným se táž myšlenka již často naskytala, kterak se divotvorná moc křesťanství i v tom zjevila, že teprve jím, jeho vlivem a působením srovnání všech jazyků této země možné se stalo. Což by byla historie našeho slovanského jazyka, což náš hlubší a důkladnější jazykozpyt bez staro-slovanského překladu Písem svatých a hlavních knih bohoslužebných od Cyrilla a Methoděje a bez překladů

svatých Otcův od jiných učených mužův, učeníkův a neprostředných nástupcův jejich?« (»Časopis Musea král. Čes.« 1848.) Tyto památky Cyrillo-Methodějské tak vysoko cení Šafařík, že dokládá o jiných »téměř souvěkých památkách«, že všecky ty téměř souvěké památky jsou »u porovnání oněch staroslovanských Cyrillo-Methodějských památek jen krůpěje z oceanu, čili zřetelněji, jsou úlomek z podobizny.«

Tak mluví o nezměrných zásluhách apoštolů slovanských učenec Pavel Jos. Šafařík, nikoli katolík, nýbrž evangelik. Třeba-li ještě svědectví jiného?

Aj, zásluhou ss. Cyrilla a Methoda jest vynalezení slovanské abecedy i staroslovanské překlady, kteréž jsou věrnou podobiznou nejen krásy, nýbrž i jak moře veliké bohatosti jazyka slovanského: — Husovou pak zásluhou jsou »diakritická znaménka« pro dobropísemnost. Nuže, kde zásluha větší?

Kde zásluha větší, tam i vděčnost má býti přednější a větší! — Oslavujmež tedy z celého srdce s nadšením a hrdostí vlastneckou nejpřednější své dva učené, a co ještě větší váhy jest, svaté muže apoštolské, ss. Cyrilla a Methoděje!

b) O právo národa českého, o životní právo jeho i jiných Slovanů mají zásluhy ss. Cyrill a Methoděj ještě neocenitelnější. Přední dějepiscové naši to dosvědčují.

Otec dějepisu českého, Frant. Palacký, výslovně napsal o době ss. Cyrilla a Methoda: »V p o k ř e s t a n ě n í záležela oné doby (IX. věku) životní otázka všech národů

slovanských. Křesťanská Evropa byla, shodou Bohem danou, osobila sobě dědičně všecku někdejší vzdělanost Řekův a Římanův. . . Bylo tedy Slovanům anebo přilnouti k ní dobrovolně, anebo zahynouti v boji s ní konečně. Tak zahynuli Slované polabští, majíce Němce za hlasatele křesťanství, vypravuje Palacký a dokládá, proč nestalo se tak Čechům. Proč? Takto praví s důrazem: »Že Čechové osudu Obodritů, Luticů, Ratarův a jiných pokrevenců svých znikli, za to nejvíce děkovati mají včasnému a upřímnému pokřesťanění svému.« (»Dějiny národa českého.«)

Historiograf moravský, Dr. Beda Dudík, vypravuje, že kníže Rostislav toužil po samostatnosti čili neodvislosti od Frankův a dočlil toho, že povolav ss. Cyrilla a Methoda na Moravu přimknul se k apoštolské stolici římské. Napsalť o Rostislavovi: »Teprve roku 862. postavil se na pevnější půdu, — v obrácení Moravy na křesťanskou víru skrze apoštolskou stolici římskou našel jediný bezpečný prostředek, založiti trvanlivou, samostatnou, k západoevropské vzdělanosti lnoucí slovanskou říši vedle germansko-francké, — idea to, kteráž samojediná již stačí, aby mu zjednala a pojistila vděk časů potomních.« (»Dějiny Moravy« I. 93.)

A dále vypravuje Dudík, »že Moravané pozdvihli se proti králi Ludvíkovi valně ve zbrani, neboť svoboda a národnost, k jejímuž zvelebení řečti kněží Konstantin a Methoděj za dobu více než čtyř let byli pracovali, tato křesťanstvím utu-

ž en á n á r o d n o s t nacházela se nyní ve zjevném nebezpečení (l. c. p. 130).

Nuže! Veleříše Rostislavova a Svato-
plukova čili říše Velkomoravská zdárně se
rozmáhala i vzkvétala blahodárným půso-
bením slovanských apoštolů
ss Cyrilla a Methoděje.

Mistr Jan Hus prospěl Čechům ku právu
na jediné universitě v Praze: ss. Cyrill a
Methoděj však uhájili životní právo
Moravanům, Čechům i jiným Slovanům a
položili základ i slávě Velkomoravské říše.
Kde zásluhy větší? Ovšem dobře praví dů-
myslný badatel prof. Hynek Krch: »Tyto
zásluhy, kteréž mají ss. Cyrill a Methoděj
o Slovaný, nedošly u nás dosavad uznání
poněvadž jsme na svaté Soluňany pohlíželi
cizím okem jako na pouhé missionáře,
kteří přišli, aby naše praotce na víru obrátili,
ale jen na víru.« (O kulturním významu ss. Solu-
ňanův, apoštolův a učitelů slovanských.) —

Krchova knížečka sice malá jest, ale
obsahuje zrna zlatá, perly skvostné. Proto
slyšme ještě dále. Týž prof. Krch slavně
prohlašuje: »Mezi slovanskými národy jsme
zvláště my Čechové v zemi české a moravské,
Slezané, Poláci a Slováci povinni ctíti
památku sv. Soluňanů, jakožto našich
pravých věrozvěstův a učitelů, kteří za-
ložením slovanského ústrojí církevního
čili slovanské církve chrá-
nili naši národní individualitu,
naši národní nezávislost proti organismu církve
německé a proti německému panství.«

Dobře praví: »Jsme povinni ctíti svaté
Soluňany!« Nuže, konejme svou povinnost!

Ctěmež apoštolské prvoučitele své, své otce ss. Cyrilla a Methoděje.

•Národní individualita• jest objasněna v řádcích dosavadních. O •slovanské církvi• promluvíme nyní.

c) Největší zásluhou ss. Cyrilla a Methoda jest zásluha, kterouž dobyli sobě o církev mezi Slovary čili o církev slovanskou.

Všichni dějepiscové naši shodují se v tom, že ss. Cyrill a Methoděj hlásající předkům našim evangelium Kristovo, zcela jinak si vedli nežli němečtí kněží. Palacký vytkl zásluhy ss. Cyrilla a Methoda napsav: •učitelé slovanští — ss. Cyrill a Method — hledavší duchem právě apoštolským ne jmění a panství, ale jen spasení duší, proto zvláště zasloužili vroucí a vděčné díky celého potomstva českého, že vyučovavše rozumným slovem i písmem spolu, obrátili novou víru aspoň v domě knížecím a u předních národu hlav, hned i v úplné srdečné přesvědčení; . a tehdejší vévodové čeští neměli opravdu nic většího ani důležitějšího činiti, nežli dokonati počaté pokřesťanění národa svého. • (•Dějiny nár. čes. •)

Čtěte dvakrát, třikrát tyto zprávy předního dějepisce našeho a poznáte ohromnou cenu apoštolské práce ss. Cyrilla a Methoda, že vyučovali •rozumným slovem i písmem spolu• čili jako •učitelé slovanští• vyučovali Slovary slovensky. Takto Slovary naukou Kristovou zušlechtili a mravně povznesli. Výslovně čteme ve světoznámé Cyrillo-Methodějské encyklice •Grande

munus« vydané papežem Lvem XIII., že bylo »sv. mužům, Cyrillu a Methoději, konati apoštolský úřad mezi slovanskými národy. Jejich pracím a námahám děkovati jest, že onino národové uzřeli světlo evangelia a z pohanské divokosti převedeni byli k m r a v - nému a lidskému živobytí. (»Sborník Velehradský« VI. roč.)

Z apoštolování svého mezi Slovany skládali ss. Cyrill a Method účty před náměstkem Kristovým, osvědčili slavně pravověrnost svou, a tím dosáhli od papeže nejen hodnosti biskupské, nýbrž i s c h v á l e n í liturgie čili bohoslužby slovanské. Toto všecko jsou věci veliké velmi. Jenom o nich přemýšlejme vážně a hodně často.

Okružník papežský »Grande munus« o tom uvádí celému světu nasledovně: »Pak podali ss. Cyrill a Method (v Římě) u přítomnosti duchovenstva papeži z p r á v u o a p o š t o l s k é m ú ř a d u s v é m, ježž posvátným způsobem a s velikou obětavostí spravovali. Poněvadž byli o b v i ň o v á n i (od německých kněží), že jednali proti zákonům a obyčejům od předků zděděným, užívajíce při vykonávání sv. obřadů řeči slovanské, objasnili tu věc a uvedli tak důrazné a dobré důvody, že našli u papeže i u shromážděného duchovenstva pochvaly a schválení. Když pak oba složili na katolické vyznání víry přísahu a přísáhali, že vytrvají ve víře sv. Petra a biskupů římských, byli j m e n o v á n i H a d r i a n e m s a m ý m b i s k u p y a p o s v ě c e n i. Zároveň pak bylo několik jejich žáků posvěceno na kněze.« (»Sbor. Velehradský« VI.)

Papež Jan VIII. potvrdil r. 880. bohoslužbu slovanskou; napsal Svatoplukovi, knížeti velkomoravskému: »Užívání slovanského jazyka potvrzujeme a nařizujeme, aby tímto jazykem zpívána byla Kristu, našemu Pánu, sláva a čest, a aby jím díla Jeho byla velebena. Ve skutečné věrouce není žádného zákazu, aby slovanským jazykem mše sv. sloužena nebyla, jakož i aby tímtéž jazykem sv. evangelium a všechna zbožná čtení Starého i Nového Zákona, pokud správně jsou přeložena, nemohla býti přednášena.« (»Sborník Velehr.« VI.)

Víte-li, jaká to přednost uzákoněna jazyku slovanskému? Víte-li, jaké to vyznamenání v církvi Boží prisouzeno jazyku slovanskému? Víte-li, jaký dosah má tato výsada papežem udělená slovanskému jazyku? Jazyk slovanský uznán za jazyk kulturní, vzdělaný, svatý!

Přední muž ve Slovanstvu, veliký biskup djakovský, Josef Jiří Strossmayer, úchvatně vyličuje v »Pastýřském listu« svém r. 1881., kterak apoštolé naši ss. Cyrill a Methoděj byli »vždy přesvědčeni, že možno jazyk národní se samou svatou věrou úzce spojití a živou zbraní spásy lidské učiniti. Tím duchem nadšení jsouce (ss. Cyrill a Method) milovali, pěstovali a bránili jazyk slovanský tak, že mu cestu proklestili jednak do rozvoje a rozkvětu, jednak až do služby Boží. Jim my Slované obzvláště děkovati máme za ono vyznamenání jazyka slovanského, kterým se ani jedinký národ v Evropě, ani německý ani francouzský ani vlášský honositi nemůže. to

jest, že stal se jazykem svatým, v němž nejen ve východní, ale i v západní církvi služby Boží se slouží a svatosvatá tajemství konají, jimiž chléb v Tělo a víno v krev Kristovu se proměňují.«

Stokráte čtete, stokráte uvažujte!

A poslyšte pak, co ještě dále praví veleduch Strossmayer. V témž listu svém pastýřském u velkém nadšení praví doslovně:

›Lonský rok (1880) nám chvála Bohu přinesl ve vzácném okružníku ‚Grande munus‘ Lva XIII. dar neocenitelný, dar vesměs podobný onomu daru Hadriana II. a Jana VIII., dar hodný věčné památky a slávy, dar, jenž starou slávu a čest apoštolů našich na novou výši v celé církvi povznesl, dar, jenž celému působení apoštolů našich nového dodal potvrzení a lesku. Zjevno jest nyní a před celým světem dokázáno, že my Slované nejen nejsme vyloučení ze srdce vrchního pastýře, jenž po příkladě Ježíšově, celý svět miluje, ale že sv. Otec, papež Lev XIII, také vážnost a důležitost otázky slovanské ve stol. XIX. pochopuje, tak jak ji ve století IX. veliký duch Mikuláše I. chápal. Sv. Otec, papež Lev XIII. zlatým okružníkem svým (‚Grande munus‘) před celým světem schvaluje, potvrzuje a do nebe vynáší všecko působení apoštolů našich, zvláště však to, že oni jazyku našemu vydobyli přednosti jazyka svatého a že jej do sv. Tajemství uvedli. Já v poděkování onom (o pouti všeslovanské v Římě r. 1881.), jež jsem o té věci sv. Otcí podal, pravil jsem jmenovitě:

,že svatá římská stolice by ochotně ono užívání jazyka našeho na novo potvrdila a na celý slovanský svět rozšířila', kdyby to mělo býti cenou spásy naší a znamením sjednocení našeho u víře a v církvi; a sv. Otec v odpovědi dané mi tajemníkem svým schválil mínění mé, dokládaje k tomu: že prozřetelnost Boží i ve směru náboženském národu slovanskému v Evropě i v Asii velkou budoucnost ustanovila. Sv. Otec doufá, že Bůh velebného plemene toho (slovanského) použije k veliké slávě víry a církve Boží na zemi; sv. Otec schvaluje city a myšlenky mé, žehná mi a pobádá mne, abych se sv. zápalem sledoval stopy ss. Cyrilla a Methoda.'

Tak biskup Strossmayer. Zlatým písmem by měla býti tato slova napsána a ve zlatém rámci by měla býti vyvěšena v obydlí každého Slovana! Cyrillo-Methodějská liturgie slovanská tedy znovu slavně potvrzena, ba co více! Ochotně by rozšířena byla na celý svět slovanský pro docílení spásy naší a sjednocení našeho u víře a církvi. Zdaž srozuměli jste, Slované, že tu běží o veliké, veliké věci v zájmu vašem vlastním? Aj, kéž byste srozuměli, srozuměli všichni! »Chvála Bohu«, doznává s povděkem biskup Strossmayer »věci aspoň trochu u nás se polepšily, jelikož už od několika rokův i biskupové i kněží naši snaží se a pečují o to, aby národ zvykl si více než posud pozírat na svaté své patrony a apoštoly Cyrilla a Methoděje, a by je bedlivěji v potřebách svojich vzýval.«

Vzývá národ apoštoly své, ctí ss. Cyrilla a Methoděje, když slaví slavně slavnosti Cyrilo-Methodějské. Neboť takové oslavování, jak dí věhlasný biskup Strossmayer, »budí národ ze spánku a mrtvosti, uvádí národu na paměť znamenité události dějin jeho, utužuje v něm cit víry a pobožnosti, rodí v srdci jeho úmysl i vlastními hřivnami přispívati na uskutečnění úmyslů Bohem samým stanovených.«

I Slované jsou na světě z vůle Boží. Proč Slovanům vykládá se ve zlé a brání se jim, když oslavují jako Slované apoštoly slovanské, ss. Cyrilla a Methoděje? Pravíte, že se tak neděje?! Bohužel, děje, děje! Ze mnohých dokladův aspoň tyto dva:

Roku 1885. slavilo se tisícileté jubileum úmrtí sv. Methoděje, našeho apoštola slovanského. Jubilejní slavnosti měly soustřediti se zvláště na posvátném Velehradě na hrobě sv. Methoděje. Sem putovati měli Slované ze všech zemí slovanských. Aby se tak nestalo, vynášel nepřítel novou nemoc na Velehradě »neštovice velehradské«, nemoc nakažlivou na papíře židovských novin. — Následkem toho bylo zakázáno poutníkům zahraničním putovati na posv. Velehrad a tuzemským poutníkům činěny též ustavičné překážky, ačkoli zvláštní komise úřední až z Brna zjistila a drahými telegramy v novinách oznámila, že na Velehradě a v okolí nakažlivých nemocí není. Divná věc. O velikém jubileu sv.-Methodějském nesměli se modliti Slované společně na hrobě duchovního otce svého sv. Methoděje

Jiný případ. O slavnosti ss. Cyrilla Methoděje 5. července bývá na Velehrad posvátném každoročně velkolepá pouť, jí účastní se poutníků 50.000 i více. Zvláště z okolí velehradského na 4 – 5 hodin cesty, ba ještě vzdálenosti větší, přicházejí poutníci, Slováci, Hanáci, Valaši, též uherští Slováci, ve svých národních krojích u velkých a velkolepých průvodech na posvátný Velehrad Cyrillo Methodějský. Úchvatný bývá pohled na tyto směsici pestrobarevných krojů národních. — Dojemně působí zvláště společný odchod poutnických průvodů z nádherné velesvatyně velehradské. Průvod průvodů jinde nevídaný Slovan uviděv toto bohumilé divadlo, plesá radostí posvátnou, ale Němec J. Exc. hrabě S nemile tím dotknut na posv. Velehradě, odvrátil zrak svůj a poznamenal trpce: »Das ist ein Nationalfest, aber keine Wallfahrt!« (= To jest národní slavnost, ale žádná pouť. Úsudek naprosto nesprávný — ať si vyše z úst vznešeného pána, chváleného katolíka německého. Což Slovan nesmí na pouť jít ve svém kroji národním? Či Slovan nesmí k Pánu Bohu modliti se jazykem svým rodným? Pryč s takovými úsudky nelaskavými a křivými! Nyní jsou na posv. Velehradě důst. OO. Jesuité místo světských kněží, a lid chodívá na Velehrad na pouť ve svých krojích národních, jak chodíval dříve za kněží světských i dříve ještě za Cisterciákův a chodívati tam bude v krojích národních i příště. A dobře bude s lidem, dokud s ním bude vážiti svého kroje národního i svých národních světců, svých apoštolů slovanských ss. Cyrilla a Methoděje!

Národ slovanský má právo od Boha, žítí mezi národy a dožítí se blaženosti věčné zrovna jak ostatní národové. — Neboť ve Starém Zákoně psáno jest: »Chvalte Hospodina všickni národové, chvalte ho všickni lidé« (žalm 116). — V Novém Zákoně posílá Pán Ježíš apoštoly své do širého světa s určitým rozkazem: »Jduce, učte všechny národy« (sv. Mat. 28. 19.) A sv. Jan ve zjevení svém viděl v nebi netoliko tisíce a tisíce znamenanych z vyvolaného národu israelského, nýbrž i »zástup veliký, jehož žádný přecísti nemohl ze všech národův a pokolení a lidí a jazyků. (Zjev. 7, 9.) Mají tedy Slované svoje místo mezi národy na zemi.

A tážeme-li se čí zásluhou? Zní odpověď: Po Bohu největší to zásluhou ss. Cyrilla a Methoda! Věru, ss. Cyrill a Methoděj jsou nejpřednějšími světci národními, slovanskými, a doba Cyrillo-Methodějská dobou nejvelebnější v našich dějinách! Jenom znejme dobu Cyrillo-Methodějskou, znejme své otce, slovanské prvoučitele, ss. Cyrilla a Methoděje! K jejich ohromným zásluhám ani zdaleka nelze přirovnati zásluhy mistra Jana Husa.

Mistr Jan Hus chtěl v církvi katolické a v národu českém napravit mravy, ale zatím sám pozbyl z předních ctností křesťanských »pokory a poslušnosti« (Palacký), sám zapadl do bludův osudných, tak uškodil církvi sv. i národ uvedl na scestí a do pohrom velikých, těžkých.

Ss. Cyrill a Method učením Kristovým obnovili celý národ slovanský, a zušlechtili mravy jeho vynikali pokorou a poslušností

v církvi Boží, trvali v jednotě s viditelnou hlavou, římským papežem a tak upevnili též samostatnost říše Velkomoravské, ano dosáhl od papeže pro lid slovanský potvrzení boho služby slovanské. — Posvátné, věru vykonal dílo veliké. — Kdož se jim rovnati může!

Protož aby lid slovanský nebyl svaděn na scestí upřílišněnými Husovými oslavami s pozadím politických agitací a protináboženských štvanic, potřebí jest:

a) aby všemožně byl poučován lid o ne smírných zásluhách ss. Cyrilla a Methoda jak o národ slovanský tak o církve katolickou

b) aby svátek ss. Cyrilla a Methoda slaven byl 5. července všude v zemích slovanských co nejslavněji a zvláště v sousedních Čechách, aby slaven byl stejně slavně, jako na Moravě (dupl. I. cl. c. Oct.) a v Charvátsku (dupl. I. cl.) slaví se jako svátek zasvěcený první třídy s oktávem. — Neboť i sv. Otec Lev XIII. v encyklice Cyrillo-Methodějské sobě toho ze srdce přeje, když praví: „přejeme si také, aby víc a více šířilo se uctění oněch svatých mužů (ss. Cyrilla a Methoda,) kteříž slovanské národy hlásající katolickou víru od záhuby zachránili a nyní na nebesích jsou mocnými jejich přímluvčími.“ —

*

Dodatky: I. Úmyslně jsem ani nedotkl se výtečných prací Dra. Ant. Lenze o Husov a rovněž ani jsem nezmínil se o znamenitých pracích Dra. Matěje Procházky o ss. Cyrilla a Methoději, poněvadž oba zasluhují, by jejich důkladné spisy byly čteny celé a nikoli jen v úryvcích nepatrných. Mimo to velebitelům

Husovým velmi domýšlivým neimponují výroky učenců-kněží, když o Husovi pravdu neúprosnou povídají, ale jistě zarazí se naši Husité slyšíce učence světské, a k tomu protestantské, posuzovati Husa dle pravdy historické nepříznivě v nejednom směru.

2. »Katolické Listy« v Praze 5. července r. 1900 čís. 182. str. 4. psaly: »V Čechách oslavuje se Hus, na Moravě ss. Cyrill a Method. Dnes nám připadá památka svatých našich slovanských apoštolů, jež jest na Moravě zasvěceným svátkem. — My čeští katolíci slavíme ovšem památku tu svorně s moravskými bratry. Kdo však dnes v Čechách pamatuje na tyto největší dobrodince českoslovanského národa? Kdo dnes v Čechách pokládá se za osvěceného ve smyslu německého liberalismu, oslavuje Husa. Celá spousta přednášek pořádá se na mnohých místech, vyžaduje se dokonce i osvětlení. Nevíme, co tomu ostentativnímu oslavování Husa řeknou bratří Moravané?! To nemůže upírati nikdo, že jméno Husovo má sloužiti k účelům politickým. . O tom dnes nemůže býti pochybnosti ani nejmenší, že zásluhy ss. Cyrilla a Methoděje o český národ jsou o mnoho pozitivnější nežli Husovy.«

Co řeknou Moravané? Řeknou: Bratří, Čechové slavte s námi slavně svátek sv. Cyrilla a Methoda jako svátek zasvěcený, aby dne 5. července byla po celém království Českém v každém chrámu Páně slavnostní řeč o sv. Cyrillu a Methoději Jsouť ss. Cyrill a Method, otcové naši, prvoučitelé, apoštolé slovanští!

3. U p á l e n í m H u s o v ý m podpalují moderní Husité myslí nezkušených posluchačů a získávají sobě tím hravě stoupence. — Za živa upálen! — zní pro nás v nynější době velmi hrozně. Avšak tu třeba vědět, že »Hus nebyl upálen podle zákona církevního, nýbrž podle starého zákona státního, již z dob císaře Bedřicha II., kteréhož přece nikdo nemůže nazvati přítelem papežův anebo dokonce »ultramontanem«! (Hlavinka, »Bludy« atd. p. 177.) Hus byl vydán na rozkaz krále Sigmunda, aby byl upálen jako kacíř (Palacký, »Dějiny« III. 1. p. 201; Helfert, »Mistr Jan Hus« p. 201). Mimo to mějme na paměti jiné případy upálení z oné doby.

a) T r e s t smrti na kacířství nabyl v právním vědomí té doby všeobecně uznané platnosti. Sám král Václav IV. prodlévaje v Kutných Horách osopil se náruživě na mistra Jana Husa pro podezření kacířství, do kteréhož i s přítelem Jeronýmem uvrhl (Hus) prý zemi a způsobil prý králi svému mrzutosti v cizině; i přikazoval mu (Husovi) postarati se, by věc ta opět napravena byla, sice že by chtěl sám přihlídnouti k ní ohněm. (Hlavinka, »Bludy« p. 178.)

b) Ba sám Jan Žižka v Čechách některé kněze dal upáliti, kteří horší kacířstva, než on sám měl, věřili a učili (Hlavinka, »Bludy« p. 178). Zvláště kněz Martinek a kněz Prokop jedooký nedali se odvrátiti od bludů svých (na př.: o svátosti těla i krve Kristovy) ani poučováním ani vězením. — »A když osm neděl krutě věznění byvše ani jiskry polepšení na sobě spatřiti nedávali,

Žižka jal se doléhati na Pražany, aby do Prahy přivezeni byli (z Roudnice) a k hrůze jiným na veřejném náměstí upáleni byli. Nepřivezli je do Prahy, ale vyslali kata do Roudnice, kdež kněz Martinek zabeđen jest do sudu a spálen i s tovaryšem svým. (Palacký, »Dějiny« III. 1. p. 127.) —

Podobně stalo se Pikartům pro učení rouhavé o velebné Svátosti a pro nemravnost. Vypravuje Václav Vlad. Tomek: Žižka, když přijel do Tábora, hned učinil výpravu proti nim (Pikartům) a schytav jich některý počet, přivedl je do Klokoť, nejbližší vesnice u Tábora samého. Tam mnoho je napomínal sám a jiní, totiž nepochybně kněží, pracovali s nimi, aby se odřekli bludů svých; což někteří učinili, jiní však naprosto nechtěli. — Tu jich 24 odsouzeno k upálení, mezi nimi 2 kněží, Petr Kániš a jiný, jehož jméno se neuvádí. (»Jan Žižka«, životopis p. 88)

Tou měrou na jednom ostrově nedaleko městečka Stráže jednal Žižka proti naháčům. »Naháči, muži i ženy, postavili se silně k obraně. Konečně však jsou přemoženi; mnoho jich padlo; ostatních 40 zajato a z rozkazu Žižky upáleno.« (V. V. Tomek, »Jan Žižka« p. 116.)

A jak jednali nejprvnější stoupenci Husovi? Důkaz podán v Berouně. — Čtyři dny konal Žižka přípravy, pátý den, 1. dubna r. 1421. přikročil k útoku s bojovníky Pražskými a Tábořskými. Krvavý boj a záhubný berounským obhájčům, statečným rytířům českým, Janu Koblichovi, Bohuslavu Doupovci, otci Bohuslavovu a jiným. »Jan Koblíha utekl se s některými na věž; byl však stíhán nahoru

a svržen s věže i se svými druhy a hned dotlučen od čepníkův. Doupovcové oba, syn i otec, též Rudolf Bece upadli v zajetí, rovněž farář Berounský a 37 kněží jiných, dílem domácích, dílem, kteříž odjinud hledali v Berouně útočiště, mezi nimi tři mistři učení Pražského kalichu protivní, Vavřinec z Nimburka, Brikcí ze Žatce a Šimon z Rokycan; *kteréž všechny i s konšely a některými jinými sousedy a panoši Táboři vyvedli z města a spálili zavřené v jedné jizbě, ačkoli mnozí z nich, jakož jmenovitě rytíř Doupovec velikými hlasy slibovali, srovnati se s nimi v náboženství, když by jim darovány byly životy.* (V. V. Tomek, »Jan Žižka« p. 86.)

Jiný případ udál se v Chomútově. Na květnou neděli, 16. května 1421 přikročil Žižka ku hlavnímu, všeobecnému útoku. Zmužile se bránili Chomútovští, ale podlehli. Hrozná krveprolití v ulicích! »*Ohavný zločin spáchaly zdivočilé ženy Tábořské; nebo vyvedše některý počet plačících žen a panen Chomútovských, plačících pro muže a otce, ven z města, jakoby jich litovaly a chtěly zachrániti, tam svlekly je ze šatů, pobraly jim peníze a jiné věci, a potom je zavřely v chýši v jedné vinici a upálily.*« (V. V. Tomek, »Jan Žižka« p. 82.)

Ale dosti již toho pálení! Smutná doba, věru smutná! Chcete-li, by se vrátily hrozná časy Husovy? — Nechcete! Proto Husem lid nesvádějte, náruživostí nepodpalujte; ať drahá naše vlast nehyne ohněm duchovním i hmotným.

Ss. Cyrille a Methoději, orodujtež u Boha za naši milou vlast i blaho národa!

ZE ZLATÝCH DOB MORAVY.

HISTORICKÝ OBRAZ.

NAKRESLIL A. J. DUBEC.

CENA 1 K.

»Ze zlatých dob Moravy... Jestli to kresba ve třech částech provedená, v níž kolem Methoděje otáčí se všecek děj Nejnovějších výzkumů archaeologických i vědomostí o tehdejší slovenském životě užito plnou měrou. Povahy kresleny jasně; markantně vyobrazen rozdíl mezi sv. bratřimi Cyrillem a Methodějem a mezi kněžími i biskupy německými.« »Obzor«.

ALBUM VELEHRADSKÉ

SKVOSTNÉ 20 K, KABINETNÍ 60 H, VISITKOVÉ 40 H, A JINÉ

PAMÁTKY VELEHRADSKÉ

MÁ NA SKLADĚ

JAN MELICHÁREK,

NA VELEHRADĚ (MORAVA).

1902.

PAPEŽSKÁ KNIHTISKÁRNA

BENEDIKTINŮ RAJHRADSKÝCH

V BRNĚ.

Nakladatel Jan Melichárek na Velehradě.